

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA

CONSELLERIA D'EDUCACIÓ, CULTURA I UNIVERSITATS

14786

Resolució de la directora general d'Ordenació, Innovació i Formació Professional de 22 de juliol de 2013 per la qual es convoca els centres d'educació Infantil i Primària públics i privats concertats sostinguts amb fons públics de les Illes Balears per participar en el Projecte De la terra al currículum

“El gran desafiament del nostre temps és crear comunitats ecològicament sostenibles, comunitats en què puguem satisfer les nostres necessitats i aspiracions sense minvar les possibilitats de les generacions futures” són paraules citades per Fritjof Capra, cofundador del Center for Ecoliteracy de Berkeley a les Jornades de formació de professorat “Educació per a la vida” (setembre 2011). Aquest esdeveniment va tenir tal èxit de participació que va generar la convocatòria de les II Jornades “Educació per a la vida”, que suposaren la constatació de l'interès del professorat. La sostenibilitat és un estil de vida i un objectiu que es pot assolir a través de l'educació, amb actuacions que inclouen experimentar amb el món natural, aprendre com la naturalesa sosté la vida, cultivar comunitats saludables, amb l'adquisició d'habilitats pròpies del pensament sistèmic i crític, i la capacitat de resoldre problemes de forma creativa, aplicant l'ètica mediambiental a les noves situacions.

Durant l'últim quart de segle, la ciència d'avantguarda, mitjançant un nou llenguatge propi de la teoria de sistemes, ha facilitat una nova visió i comprensió dels complexos i altament integradors sistemes de vida. Però la idea central és l'existència d'un patró de vida bàsic, comú per a tots els sistemes de vida: els organismes vius, els ecosistemes i també els sistemes socials. Aquest patró bàsic és la xarxa. Una de les característiques més importants d'aquestes xarxes de vida és el fet que tots els nutrients es transmeten per cicles. En un ecosistema, l'energia flueix a través de la xarxa, mentre que l'aigua, l'oxigen, el carbó i tota la resta de nutrients es mouen dins aquests cicles ecològics ben coneguts. On hi ha vida hi ha xarxes; i on hi ha xarxes de la vida hi ha cicles. Ara bé, aquests fenòmens bàsics descrits per aquests termes tècnics curiosament són els fenòmens experimentats, explorats i entesos per l'alumnat mitjançant el conreu d'un hort.

A l'hort s'aprenen moltes coses. Sobre la xarxa de relacions alimentàries, l'alumnat descobreix quin camí segueix cada aliment, des del moment en què és una llavor fins que arriba al plat. S'aprèn que les plantes verdes tenen un paper vital en el flux d'energia mitjançant el fenomen de la fotosíntesi. També, en el conreu d'un hort, s'integren els cicles alimentaris naturals dins els cicles de plantació, creixement, collita, compost i reciclatge; s'aprèn que el conjunt de l'hort està encaixat dins sistemes més amplis, que són unes altres xarxes vives amb els seus cicles propis. Tot això, converteix l'hort ecològic escolar en un recurs molt valuós, aconseguim que l'alumnat aprengui en el món real, conegui la naturalesa de primera mà i que se n'adoni que és una part de la xarxa de la vida.

La teoria de sistemes sosté que l'estudi de les propietats dels sistemes vius no es pot reduir a l'estudi de les parts més petites. Encara que puguem distingir les parts de qualsevol sistema viu, la naturalesa del conjunt sempre és diferent de la simple suma de les parts. Aquesta nova manera de pensar, coneguda com a pensament sistèmic, és clau per entendre les relacions i el seu estudi és el que ens porta a l'estudi de patrons, la qual cosa és central en l'ecologia. Pensament sistèmic significa pensar en termes qualitatius de relacions, de connectivitat i de context, i ens indica que tots els sistemes vius comparteixen un conjunt de propietats comunes i de principis d'organització.

Acceptar la naturalesa com a professora comporta aprendre a pensar d'una manera sistèmica. Preparar les classes sobre conceptes ecològics tan essencials com la sostenibilitat, els sistemes anidats, els cicles, la interdependència o la diversitat, per tornar-hi a insistir més endavant en situacions més complexes ajuda a integrar l'aprenentatge entre les àrees. Els estudis més recents de neurociència i de desenvolupament cognoscitiu han aportat una nova manera sistèmica d'entendre el procés d'aprenentatge. Aquesta reconeix la construcció activa del coneixement, en què tota la informació nova està relacionada amb l'experiència del passat, en una recerca de patrons i de significat, com també dels diversos estils d'aprenentatge que involucrin intel·ligències múltiples i el context emocional i social en què l'aprenentatge es desenvolupa.

Aquesta nova manera d'entendre els processos d'aprenentatge suggereix el disseny d'un currículum integrat, que posi èmfasi en el coneixement contextual, en què les diverses àrees temàtiques es perceben com a recursos al servei d'un focus central. La manera més idònia d'arribar a aquesta integració és emprar l'enfocament “aprenentatge basat en projectes”. El projecte ideal per experimentar el pensament sistèmic, els principis d'ecologia en acció i per integrar-hi el currículum és l'hort ecològic escolar.

Aquest currículum integrat ha d'ensenyar al nostre alumnat els fonaments de la vida, com són els principis de l'ecologia:

- Que un sistema no genera fems, i les deixalles d'una espècie són l'aliment d'un altra.
- Que la matèria es recicla contínuament a través de la xarxa de la vida.
- Que l'energia que condueix aquests cicles ecològics prové del sol.

- Que la diversitat assegura la resistència.
- Que la vida, des del començament, fa més de tres milions d'anys, no s'ha repartit al planeta en forma de combat, sinó mitjançant la cooperació, l'associació i la formació de xarxes.

Ensenyar aquests coneixements ecològics, que també són saviesa ancestral, ha de ser un dels objectius més importants de l'educació en aquest segle.

El sistema educatiu de les Illes Balears reuneix unes condicions favorables per encetar projectes educatius en la línia d'ecoalfabetització (moviment que es fonamenta en comprendre els principis d'organització de les comunitats ecològiques i utilitzar aquests principis per crear comunitats humanes sostenibles), ja que molts de centres treballen l'hort escolar des de fa anys i el tenen inclòs en el currículum, principalment relacionat amb l'àrea del coneixement del medi natural, social i cultural. Per tant, amb aquesta resolució es pretén iniciar, d'una forma gradual i pautaada, aquest canvi cap a un currículum integrat a través de l'experiència dels horts i l'alimentació escolar.

El Decret 71/2008, de 27 de juny, pel qual s'estableix el currículum de l'educació infantil de les Illes Balears, exposa en els articles 4 i 5 que l'educació infantil ha de contribuir a desenvolupar en els infants les capacitats que els permetin observar, explorar i reflexionar sobre el seu entorn familiar, natural i social. Els continguts educatius s'han d'abordar per mitjà d'activitats globalitzades que tinguin interès i significat per als infants, que parteixin de les situacions quotidianes del centre i de l'entorn, que permetin incorporar les seves experiències i aprenentatges i que s'adeqüin a les seves característiques evolutives i als seus ritmes i estils d'aprenentatge. Així mateix, els mètodes de treball que ha d'adoptar el professorat, han d'afavorir el descobriment de les característiques físiques i socials del medi en què viuen i han de tendir a la capacitat per a nous aprenentatges funcionals.

El Decret 72/2008, de 27 de juny, pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària de les Illes Balears, exposa que l'educació primària ha de contribuir a desenvolupar les capacitats que permetin a l'alumnat, conèixer i valorar l'entorn natural, social i cultural i així contribuir a despertar actituds i hàbits positius per aplicar-los a l'entorn immediat i mediat. L'acció educativa ha de procurar la integració dels aprenentatges posant de manifest les relacions entre les àrees i la seva vinculació amb la realitat. Així mateix, exposa que s'entén per currículum de l'educació primària el conjunt d'objectius, competències bàsiques, continguts, mètodes pedagògics i criteris d'avaluació que han de guiar la pràctica educativa en aquesta etapa. S'entén per competència la capacitat d'utilitzar els coneixements i habilitats, de manera transversal i interactiva, en contextos i situacions que requereixen la intervenció de coneixements vinculats a diferents sabers.

El Decret 68/2001, de 18 de maig (BOIB núm. 63 de 26-05-2001), pel qual es regula l'estructura i l'organització de la formació permanent del professorat de la comunitat autònoma de les Illes Balears, estableix a l'article 3 punt 1 que el Servei de Formació Permanent del Professorat, adscrit a la Direcció General d'Ordenació i Innovació, és la unitat central de coordinació del desenvolupament del Pla i dels programes anuals de formació permanent del professorat.

L'article 3 punt 2 del Decret 68/2001, de 18 de maig (BOIB núm. 63 de 26-05-2001), estableix que la Direcció General d'Ordenació i Innovació exerceix, per mitjà del Servei de Formació Permanent del Professorat, entre d'altres, la funció d'organitzar la detecció sistemàtica de necessitats de formació permanent i dissenyar els plans i els programes que donin resposta a les necessitats detectades.

Per tot això, dicto la següent

Resolució

1. Objecte

Aquesta resolució té per objecte regular la convocatòria dels centres d'educació d'Infantil i Primària públics i privats concertats sostinguts amb fons públics de les Illes Balears per participar en el Projecte De la terra al currículum, desenvolupat pel Servei de Formació Contínua de la Direcció General d'Ordenació, Innovació i Formació Professional en col·laboració amb altres serveis de la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats.

2. Projecte De la terra al currículum

Els objectius del projecte De la terra al currículum són:

- Aprofundir en la qualitat del sistema educatiu.
- Desenvolupar el currículum des d'un enfocament multidisciplinari, constructivista, holístic i sistèmic.
- Integrar el currículum mitjançant l'aprenentatge basat en projectes.
- Elaborar un projecte de currículum integrat de centre a partir del treball pràctic a l'hort escolar, cuina ecològica, etc., amb la participació de tota la comunitat escolar.
- Millorar les pràctiques docents per assolir millors resultats en el procés d'ensenyament-aprenentatge.
- Entendre els principis de l'ecologia, experimentar-los a la naturalesa i adquirir un sentit del lloc.
- Experimentar el món natural: aprendre com la naturalesa sosté la vida, i cultivar les comunitats sostenibles i saludables.

- Incorporar les idees de la nova manera d'entendre l'aprenentatge, posant èmfasi en què l'alumne faci la cerca de patrons i del seu significat, i aconsegueixi les habilitats per aplicar el coneixement ecològic.

3. Durada del procés d'experimentació del projecte

El procés d'experimentació del Projecte tindrà una durada de dos anys. El primer se centrarà en la formació dels equips educatius dels centres i la preparació del disseny del projecte de currículum integrat i sostenible; i durant el segon any, es començarà la implantació del projecte.

4. Compromisos per part de la Conselleria

Per al desenvolupament d'aquest Projecte, la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats es compromet a:

- Oferir i donar formació als equips educatius dels centres seleccionats per desenvolupar aquest Projecte.
- Guiar, donar assessorament i fer un seguiment proper a través dels serveis implicats, mitjançant l'adscripció d'assessors per al disseny i la concreció del projecte, el seu desenvolupament i la seva avaluació.
- A l'expedició, per part del Servei de Formació Contínua, a petició del centre seleccionat, d'un certificat de 30 hores de formació per participant, al final de cada curs escolar i durant els dos cursos del Projecte. Aquest certificat està condicionat al lliurament de la memòria, en la forma i els terminis indicats pel Servei abans esmentat, que cada centre haurà d'elaborar al final de cada curs escolar.

5. Destinataris

Els centres d'educació Infantil i Primària públics i privats concertats sostinguts amb fons públics de les Illes Balears.

En aquesta convocatòria seran seleccionats un màxim de 8 centres.

6. Sol·licituds, termini i lloc de presentació

Les sol·licituds per participar en el procés de selecció seguiran el model que figura com a annex d'aquesta convocatòria. Les sol·licituds s'han de fer arribar al Servei de Formació Contínua a l'adreça de correu electrònic sfc@dgoifp.caib.es. El termini de lliurament serà des del dia següent a la publicació d'aquesta Resolució al BOIB fins el 17 de setembre de 2013.

7. Compromisos dels centres participants en el projecte

- Compromís del centre en l'elaboració del projecte i en la seva implementació amb la implicació de tota la seva comunitat escolar si és possible, atès que la integració del currículum mitjançant el conreu d'un hort, o qualsevol projecte amb orientació ecològica, només és possible si el centre té el compromís de convertir-se en una vertadera comunitat d'aprenentatge, on el professorat, l'alumnat, els administradors i pares i mares estan interconnectats en una xarxa de relacions i fan feina plegats per a facilitar l'aprenentatge.
- Participació obligatòria en els processos de formació dels membres de l'equip educatiu i, si escau, d'altres membres de la comunitat educativa dels centres implicats en el projecte.
- Donar les facilitats necessàries per al desenvolupament del Projecte durant tot el procés d'experimentació.
- Anomenar un coordinador del Projecte, que serà preferentment el coordinador del projecte d'hortos escolars o l'ambiental del centre, i que serà l'encarregat de facilitar els contactes pertinents entre totes les parts participants.
- La implicació obligada de l'equip directiu del centre en tots els aspectes per tal d'assolir els objectius del Projecte.
- Proporcionar als serveis de la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats implicats en el Projecte totes aquelles dades que se sol·licitin en els terminis indicats.
- Permetre l'assistència a les activitats ordinàries i extraordinàries del centre als agents implicats de la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats.

8. Comissió de selecció

La Comissió de Selecció haurà d'examinar les sol·licituds presentades i elaborarà un llistat amb els centres seleccionats.

La Comissió de Selecció ha d'estar formada per:

- El Cap del Servei de Formació Contínua o persona en qui delegui, que actuarà com a president.
- Dos assessors del Servei de Formació Contínua, un dels quals actuarà com a secretari.

- Un assessor del Servei d'Innovació i Educació de Persones Adultes.
- Un inspector membre del Departament d'Inspecció Educativa.
- Un assessor d'un Centre d'Ensenyament del Professorat.

9. Criteris de selecció

La Comissió de Selecció escollirà els centres educatius atenent prioritàriament als criteris següents:

- a) El centre ha de disposar d'hort ecològic escolar i haver participat en el Projecte d'horts ecològics escolars al llarg dels darrers tres cursos escolars (comptant el curs 2012-2013). Màxim 3 punts.
- b) Haver desenvolupat el Projecte Ecoambiental a través de treballs a l'hort al llarg dels darrers tres cursos escolars (comptant el curs 2012-2013). Màxim 3 punts.
- c) La formació sobre la didàctica de l'hort ecològic escolar dels docents inscrits en el Projecte de cada un dels centres. Aquesta formació es valorarà a partir d'un certificat del centre signat pel director o directora on s'especifiqui la formació que han rebut amb indicació del títol i les hores. Màxim 1 punt
- d) Nombre de professors formats en la didàctica de l'hort ecològic escolar participants en el projecte. Màxim 1 punt.

En el cas que una vegada baremades les sol·licituds existeixin centres amb la mateixa puntuació, es prioritzarà d'acord amb l'ordre d'inscripció.

10. Publicació de la resolució

1. Llista provisional

La Comissió de Selecció es reunirà dins els cinc dies hàbils posteriors a la finalització del termini de presentació de sol·licituds.

La proposta de resolució es publicarà al web del Servei de Formació Contínua,

<http://www.caib.es/govern/organigrama/area.do?coduo=1744&lang=ca> el mateix dia que es dicti, dins els quatre dies hàbils posteriors a la reunió de la Comissió de Selecció.

Els centres educatius interessats, en un termini no superior a deu dies hàbils, comptadors a partir de la data de proposta de resolució, poden formular les al·legacions oportunes davant la Comissió. Aquesta ha de resoldre les reclamacions i elevar la proposta de resolució a la directora general d'Ordenació, Innovació i Formació Professional.

2. Resolució

Vista la proposta de la Comissió de Selecció, la directora general d'Ordenació, Innovació i Formació Professional ha de resoldre la convocatòria, que s'ha de fer pública a la pàgina web del Servei de Formació Contínua

<http://www.caib.es/govern/organigrama/area.do?coduo=1744&lang=ca>, i ha de contenir la relació d'admesos, en un termini màxim de quinze dies a partir del dia de la publicació de la llista provisional dels centres seleccionats per participar en el projecte De la terra al currículum.

11. Memòria anual

Els centres hauran d'elaborar una memòria anual durant els cursos que duri el Projecte, segons el model que proporcioni el Servei de Formació Contínua, i la qual s'haurà de lliurar en la data i la manera que aquest fixi.

12. Comissió de Seguiment

Al final del primer any es constituirà la Comissió de Seguiment, que haurà de realitzar l'avaluació i seguiment del Projecte a cada un dels centres participants.

La Comissió de Seguiment ha d'estar formada per:

- El Cap del Servei de Formació Contínua o persona en qui delegui, que actuarà com a president.
- Un assessor del Servei de Formació Contínua, el qual actuarà com a secretari.
- Un assessor del Servei d'Innovació i Educació de Persones Adultes.
- Un inspector membre del Departament d'Inspecció Educativa.
- Un assessor d'un Centre d'Ensenyament del Professorat.

13. Avaluació del Projecte

L'avaluació es farà donant especial atenció a:

- Els resultats, tant acadèmics com personals, que els alumnes puguin obtenir a partir de la implantació del projecte de currículum integrat de centre.
- Els resultats en relació a la tasca diària dels docents implicats en el Projecte i altres tipus d'apreciacions, de les quals es vulguin fer ressò tant l'equip directiu, com docents i alumnat participant en el projecte.

Aquesta avaluació permetrà que la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats compti amb dades suficients i fiables, durant el transcurs del desenvolupament del Projecte i en finalitzar aquest, per intentar impulsar les mesures necessàries per tal de prosseguir l'assoliment d'un currículum integrat des d'un enfocament multidisciplinari, constructivista, holístic i sistèmic, centrat en els processos d'ensenyament-aprenentatge amb l'objecte d'una millora d'aquest i, per extensió, una millora del rendiment acadèmic de l'alumnat.

Contra aquesta Resolució, que no posa fi a la via administrativa, es pot interposar un recurs d'alçada en el termini d'un mes comptador des de l'endemà de la seva publicació davant la consellera d'Educació, Cultura i Universitats, d'acord amb el que disposen la Llei 30/1992, de 26 de novembre, del règim Jurídic de les administracions públiques i del procediment comú i la Llei 3/2003, de 26 de març, del règim jurídic de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Palma, 22 de juliol 2013

La directora general d'Ordenació, Innovació i Formació Professional

Isabel Cerdà Moragues

ANNEX**SOL·LICITUD DE PARTICIPACIÓ EN LA CONVOCATÒRIA DEL PROJECTE DE LA TERRA AL CURRÍCULUM CURS 2013-14**

Nom del centre		Localitat	
Correu electrònic de contacte		Tlf.	
Núm. d'habitants de la localitat o municipi aproximat		Núm. alumnat centre	Núm. línies centre
Compta el centre amb hort ecològic?			
Ha participat en el Projecte d'horts ecològics? Quins cursos l'ha dut a terme?			
Ha desenvolupat el centre el Projecte Ecoambiental a través de l'hort? Quins cursos l'ha dut a terme?			
Nom del coordinador del Projecte i correu electrònic de contacte			
Nom del docent 1 participant en el Projecte i correu electrònic de contacte			
Grup(s) i cicle(s) on durà a terme el Projecte el docent 1			
Nom del docent 2 participant en el Projecte i correu electrònic de contacte			
Grup(s) i cicle(s) on durà a terme el Projecte el docent 2			
Nom del docent 3 participant en el Projecte i correu electrònic de contacte			
Grup(s) i cicle(s) on durà a terme el Projecte el docent 3			
Nom del docent ... participant en el Projecte i correu electrònic de contacte			
Grup(s) i cicle(s) on durà a terme el Projecte el docent ...			
Altres consideracions			

Adjuntau:

- Certificat del centre signat pel director, referent a l'apartat c) del punt 9 de la resolució(Criteris de selecció)

Palma, de de 2013

Director/a del centre educatiu

Signatura i segell del Centre educatiu

